

עקרונות צודקים לקנין רוחני

1. זכותנו לשלוט בחווית הקנין הרוחני.

2. יוצרים זכאים לגמול.

3. זכותנו לעותקים פרטיים של קנין רוחני שהשגנו כדין.

4. טכנולוגיה ומידע המאפשרים לנו לממש את זכותנו – מן הדין שיהיו חוקיים.

5. זכות יוצרים כרוכה באחריות.

מבוא

אנו, אזרחי העולם, תומכים בעקרונות הקנין הרוחני הללו מתוך דאגה לחופש הביטוי שלנו בעולם הדיגיטלי.

החוק בחברה דמוקרטית אמור לשקף את ערכיו של הציבור (כגון יצירתיות, חופש המידע וחדשנות). אך דיני קנין רוחני המתחדשים עתה בעולמנו משרתים אינטרסים של קבוצות קטנות – על חשבון הציבור הרחב.

אנו מסכימים כי תגמול ליוצרים הוא חיוני ומעודד יצירתיות, אך קיימת גם מסורת ארוכה של איזון בין יוצרים וציבור. בקרת-יתר של זכויות יוצרים מאיימת על האיזון הזה.

אנו מודאגים נוכח הרחבת זכויותיהם של בעלי קנין רוחני תוך התעלמות ממסורת ארוכה של חריות ואמצעי בטחון. אנו מתנגדים לטכנולוגיות המגבילות את השימוש במדיה וובתוכן שלנו, אשר קנינו או הגיעו לידינו כדין.

אנו מבקשים חוקי קנין רוחני ההולמים את עקרונותינו. אנו קוראים למחוקק ולשופט לשמור על זכויות הציבור בקנין רוחני כשם שהם חרדים לזכויותיהם של ענקי התקשורת והמדיה.

מתוך חשש לחרותנו, אנו מתנגדים לתהליכים הגלובליים הבאים:

· הארכת זכויות יוצרים לזמן בלתי מוגבל, תוך פגיעה (איכותית וכמותית) בקנין רוחני שהוא נחלת הכלל;

· שינוי בדיעבד של תנאי השימוש במידע המאוכסן בטכנולוגיה של ימים עברו;

· איסור חוקי על הצרכן לפענח או לנטרל מנגנונים שקנה במיטב כספו;

· איסור על הפצת מידע טכני;

· הטלת אחריות חוקית בגין הפרת זכויות על ידי פלוני על מי שסיפקו לו כלים או שרותים;

· אכיפת משטר (חוקי או טכני) המטפח ענקי תקשורת ומדיה גלובליים על חשבונן של תרבויות מקומיות ותחרות חופשית.

תוך מאמץ משותף להחזיר את האיזון והצדק לחוקי הקנין הרוחני, אנו קובעים את העקרונות הבאים:

1. זכותנו לשלוט בחווית הקנין הרוחני.

באמצעות איז מכשיר, מחשב או מערכת הפעלה נהנה מהמוסיקה שלנו? מן הסרטים? מן הספרים או המשחקים שלנו? זכות ההחלטה בענין זה היא כולה שלנו. ומכאן נובעת זכותנו ל"שחק", לפענח ולהבין כיצד פועלים אמצעי איחסון המידע (המדיה) שברשותנו. יש לנו זכות לפרק אותם ולהתאימם לצרכינו שלנו.

הטכנולוגיה מעצימה את שליטתנו ברעיונות שאנו צורכים. היא מאפשרת לנו לדלג על פרסומת, לסנן ביטויים שאינם לרוחנו מתוך פס-קול, או לצפות בסרט מעל גבי מכשיר מתוצרת בית. חוק זכויות היוצרים מעניק למחברים שליטה בהופעה פומבית של פרי-עטם. אבל ביו-DVD כתלי ביתנו השימוש במדיה ובמידע שרכשנו כחוק, באמצעות ציוד השייך לנו, הוא חוויה פרטית השייכת לנו בלבד.

2. יוצרים זכאים לגמול.

מן הצדק הוא שיוצרים יזכו לגמול על תרומתם לחברה. באמצעות טכנולוגיה מודרנית אנו יכולים לתגמל ישירות ולהעשיר אמנים שהשרו עלינו מרוחם. לשם כך אין צורך בחברות סרטים או תקליטים (שלעיתים קרובות הן עצמן אינן מצליחות לשלם לאמנים וליוצרים). אנו נתגמל אמנים המבדרים ומאירים את חיינו באמנותם – וגם מכבדים את זכותנו לשימוש בקנין רוחני. ניסוי, גילוי ובחינה של מודלים עסקיים חדשים (העושים שימוש בטכנולוגיה ספרתית לצורך זה) משרת היטב את מטרותנו המשותפת: גמול נאות ליוצר.

3. זכותנו לעותקים פרטיים של קנין רוחני שהשגנו כדין.

אנו זכאים ליצור עותקים אישיים, לא מסחריים, של מוסיקה, ספרים אלקטרוניים או וידאו שרכשנו כדין. זכות זו (הנקראת לעיתים "שימוש הוגן" או "עיסוק הוגן") מתירה יצירת עותקים למטרות מועילות לחברה (כגון חינוך או שימוש אישי) מבלי לקבל את אישורו של בעל זכויות היוצרים.

אנו עומדים על זכותנו ל"העתיק את הזמן": לשמור אינפורמציה שברשותנו על מנת ליהנות ממנה בזמן המתאים לנו. אנו גם עומדים על זכותנו ל"העתיק את המרחב": להעביר תכנים ממכשיר אחד לאחר שברשותנו, או ממקום זה לאחר. אנו זכאים גם ל"העתיק פורמט": להמיר תכנים שברשותנו מפורמט זה לאחר כדי שיתאים לצרכינו. בנוסף, אנו זכאים גם ליצור גיבוי – עותק ישירת אותנו אם יאבד המידע המקורי, או אם נרצה לארגן אותו בארכיון (בדומה לתקליטיה בה שמרנו מידע אנלוגי בימים עברו).

4. טכנולוגיה ומידע המאפשרים לנו לממש את זכותנו – מן הדין שיהיו חוקיים.

טכנולוגיה המאפשרת לנו לממש את זכותנו החוקית, מן הדין שתהא חוקית אף היא – שאם לא כן, יאבדו זכויותינו את משמעותן בעולם דיגיטלי. דיון ומידע אופן-פעולה של טכנולוגיה גם הם צריכים להיות חוקיים אם ברצוננו לשמור על חופש הדיבור.

טכנולוגיה שיש לה שימוש משמעותי שאינו פוגע בזכויות יוצרים, מן הדין שתהא חוקית אף היא.

לא תחול עלינו אחריות להפרת זכויות יוצרים בידי פלוני אלא אם היתה לנו שליטה במעשיו, טובת הנאה מהם או כוונה לא-חוקית.

5. זכויות יוצרים כרוכות באחריות.

הציבור מעניק ליוצרים – באופן זמני – זכויות קנין רוחני. זכויות אלה ניתנות בתמורה לזכויות מסוימות של הציבור.

השימוש בטכנולוגיה כדי לשלול את זכויותיו של צד זה או אחר אינו הוגן. אם בעל זכות יוצרים מבקש להשתמש בטכנולוגיה כדי להגן על זכותו שלו, עליו לגלות מחויבות ולשאת באחריות גם לזכויותיהם של אחרים (כגון נחלת הכלל או עותקים פרטיים).